

(Principer för) **Antibiotikadosering vid CRRT**

Johan Petersson
Med Dr, Överläkare CIVA,
Karolinska Universitetssjukhuset Solna
johan.petersson@karolinska.se

Antibiotikadosering vid njursvikt/CRRT

Livsviktig behandling som inte titreras till effekt

Risk för underbehandling vid AKI/CRRT

Principer för antibiotikadosering samma med och utan AKI/CRRT

Antibiotikadosering vid njursvikt/CRRT

Recommended β -lactam regimens are inadequate in septic patients treated with continuous renal replacement therapy

Seyler et al. Critical Care 2011

53 CRRT-pt, betalaktamantibiotika, suboptimala koncentrationer:

Meropenem	19 %
Piperacillin-Tazobaktam	29 %
Ceftazidim	47 %
Cefepim	100 %

Antibiotika - dosjustering vid njursvikt/CRRT?

Renal elimination?

Om ja - behov av dosjustering?

- Renal elimination – normalt hur stor del av total elimination?
- Grad av njursvikt?
- Terapeutiskt intervall? Risk för toxiska effekter?
- Elimination via RRT?

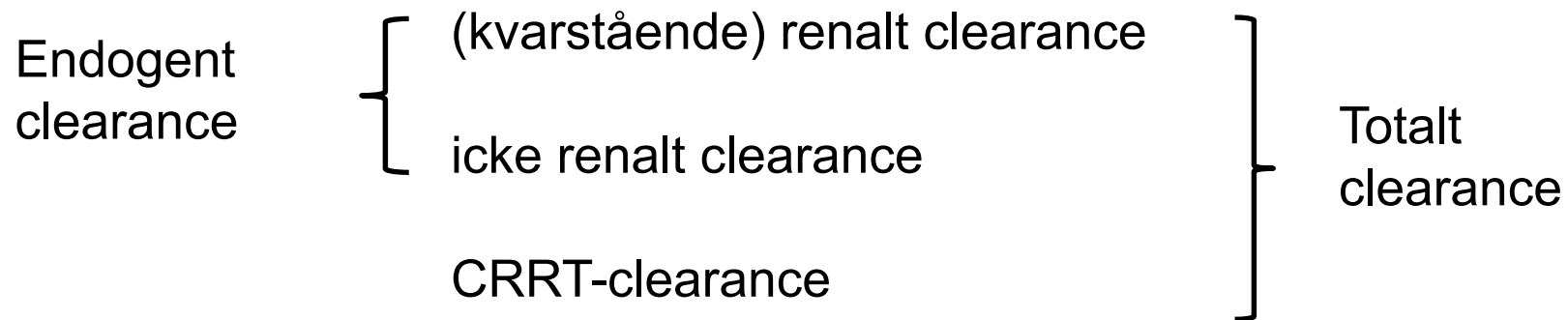
Antibiotika - dosjustering vid njursvikt/CRRT?

Nedsatt njurfunktion

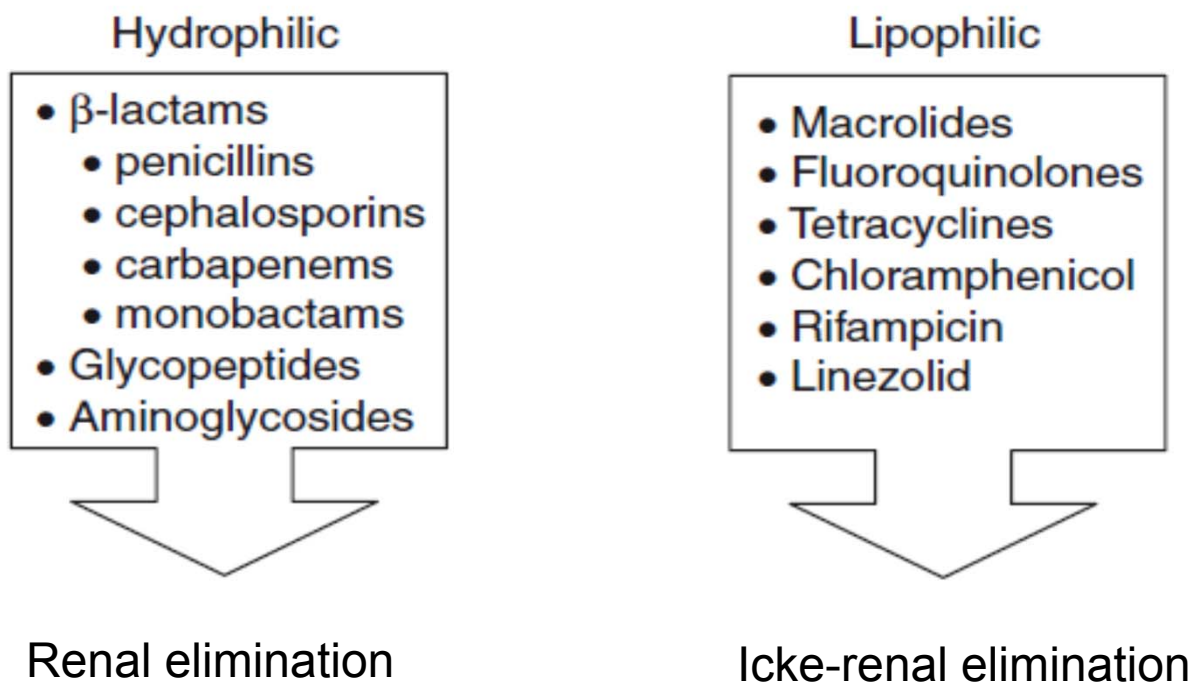
av betydelse om renalt clearance normalt $\geq 25\%$ av totalt clearance

Tillägg av CRRT

av betydelse om CRRT clearance $\geq 25\%$ av totalt clearance

Läkemedelselimination vid AKI

Läkemedelselimination vid CRRT (betingas av, beror på)

Diffusion

Filtration

Adsorption

Molekylvikt

Proteinbindning

Koncentrationsgradient

Membranegenskaper

Membranyta

Blodflöde

Filtrationsflöde

Dialysatflöde

Pre-/Postdilution

Dialysdos

Läkemedelselimination vid CRRT

Highflux filter: passage upp till 20-30 kDa

Läkemedel $\ll$ 20 kDa

Om proteinbindningen är låg är

CRRT-clearance $\approx$ effluent flöde (Q_{eff}) korrigerat för predilution

$$Q_{eff} = Q_{uf} + Q_d$$

Q_{eff} – effluent flöde

Q_{uf} – ultrafiltrationsflöde

Q_d - dialysatflöde

Korrektion för predilution

Qb	blodflöde	150 x 60 mL/h
Qpre	ersättning pre filter	1500 mL/h
Qb x (1-EVF)	plasmaflödet	

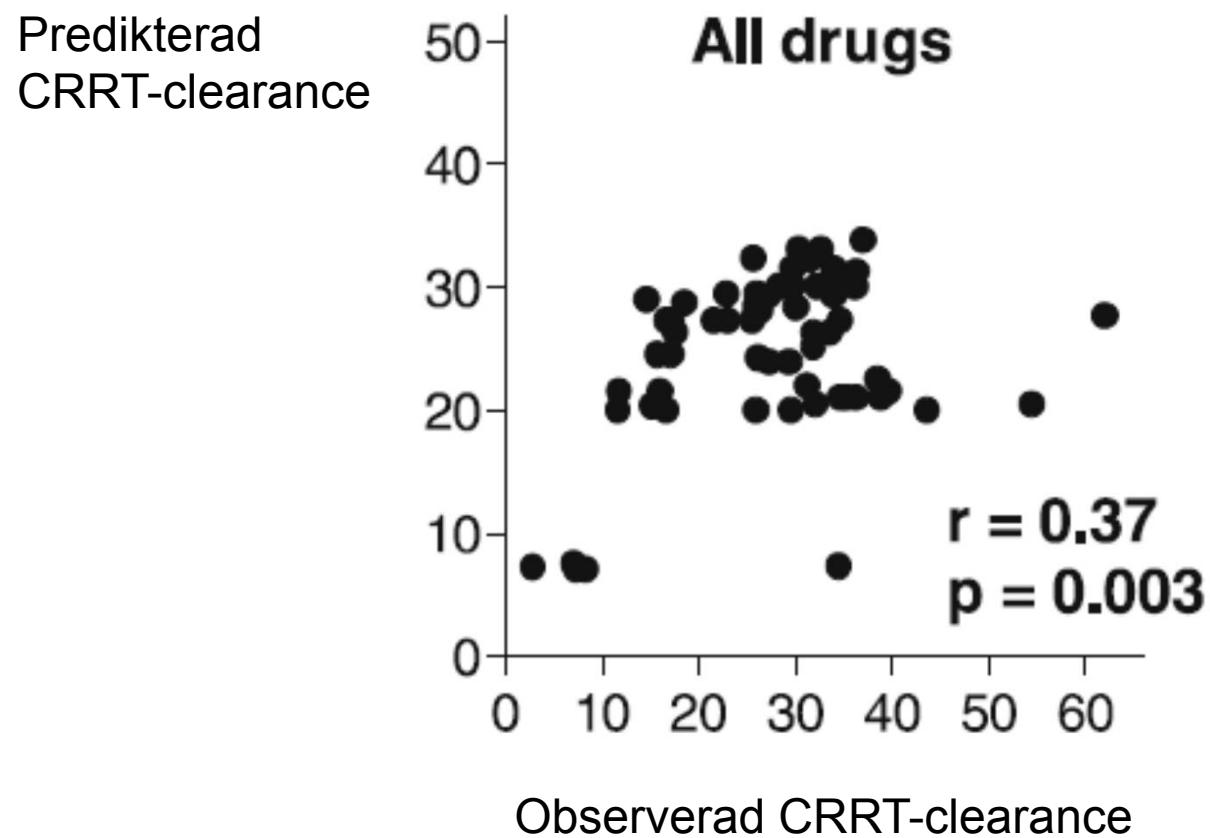
Korrektionsfaktor:

$$\frac{Qb \times (1-EVF)}{Qb + Qpre} = \frac{150 \times 60 \times (1-0.30)}{[150 \times 60 \times (1-0.3)] + 1500} = 0.81$$

Quf	1500 + 500 (pre + post) mL/h
Qd	1000 mL/h
Qeff	3000 mL/h
Qeff-korr	3000 x 0.81 = 2430 mL/h

Läkemedelselimination vid CRRT

45 CRRT-pt, 7 olika antibiotika

*Bouman et al.
Int Care Med 2006*

Läkemedelselimination vid CRRT

24 pt, 179 parade koncentrationer, Q_{eff} 25 vs 40 ml/kg/h (RENAL studien)

Antibiotika clearance (ml/min) via CRRT

Antibiotika	CRRT 25 ml/kg/h	CRRT 40 ml/kg/h	p	CRRT, % total clearance
Ciprofloxacin	17 (16-20)	19 (13-24)	n.s.	32 (29-34)
Meropenem	21 (15-28)	23 (16-29)	n.s.	66 (42-76)
Piperacillin	24 (17-31)	22 (21-31)	n.s.	23 (19-27)
Vankomycin	21 (19-25)	28 (24-23)	<0.001	92 (84-109)

Värden median (IQR)

Antibiotika – optimal behandling

**Rätt antibiotika
i rätt tid
med rätt dosregim**

Antibiotika – optimal behandling

Optimal dosregim?

1. Antibakteriell effekt
2. Klinisk effekt, Överlevnad
3. Toxicitet/biverkningar
4. Resistensutveckling
5. Kostnad
6. Arbetsinsats

Antibiotika – PK/PD (Pharmacokinetics/Pharmacodynamics)

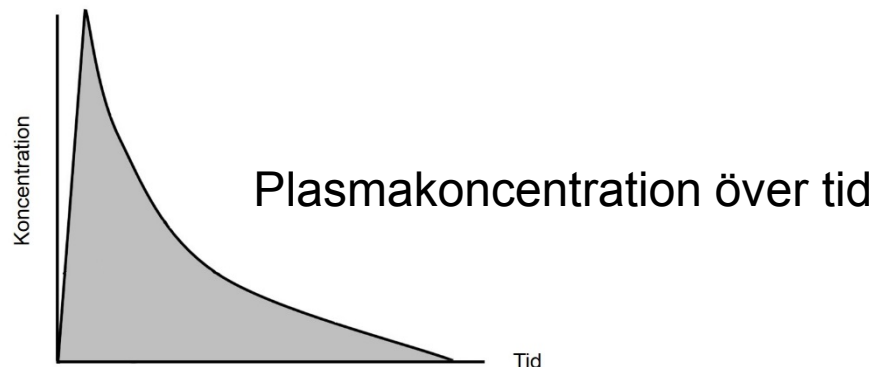
Dosregim + PK =

g +

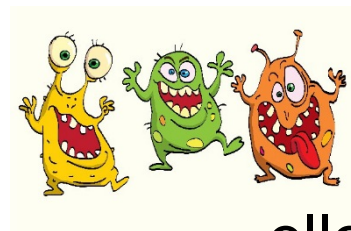
=

Specifik
dosregim

Kinetiken hos
en enskild pt

Dosregim + PK + PD =

eller

MIC?

www.shutterstock.com · 63864343

Antibiotika – PK/PD

PK - pharmacokinetics

- what the body does to the drug
- dosregim → plasmakoncentration

PD - pharmacodynamics

- what the drug does to the ~~body~~ bug
- plasmakoncentration → antibakteriell effekt

PK/PD - sambandet mellan dosregim och antibakteriell effekt

Antibiotika – PK/PD

MIC – Minimal Inhibitory Concentration

Lägsta antibiotikakoncentrationen som förhindrar förökning, ett bakterieisolats känslighet för ett visst antibiotika

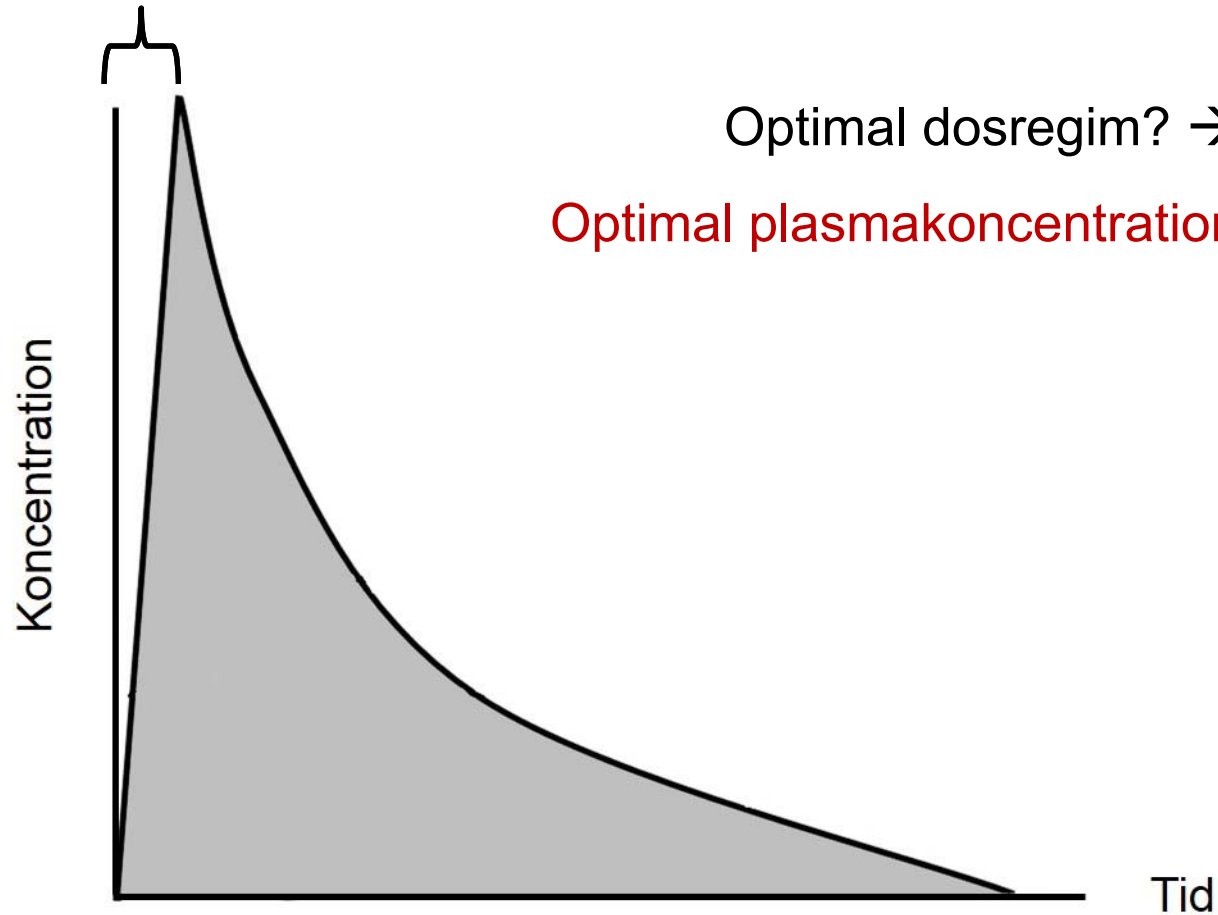
MIC-brytpunkter

De högsta MIC-värden som tillåter att ett isolat klassificeras som S respektive I.

http://www.eucast.org/clinical_breakpoints/

Antibiotika – optimal behandling

Bolusinfusion x g/30min

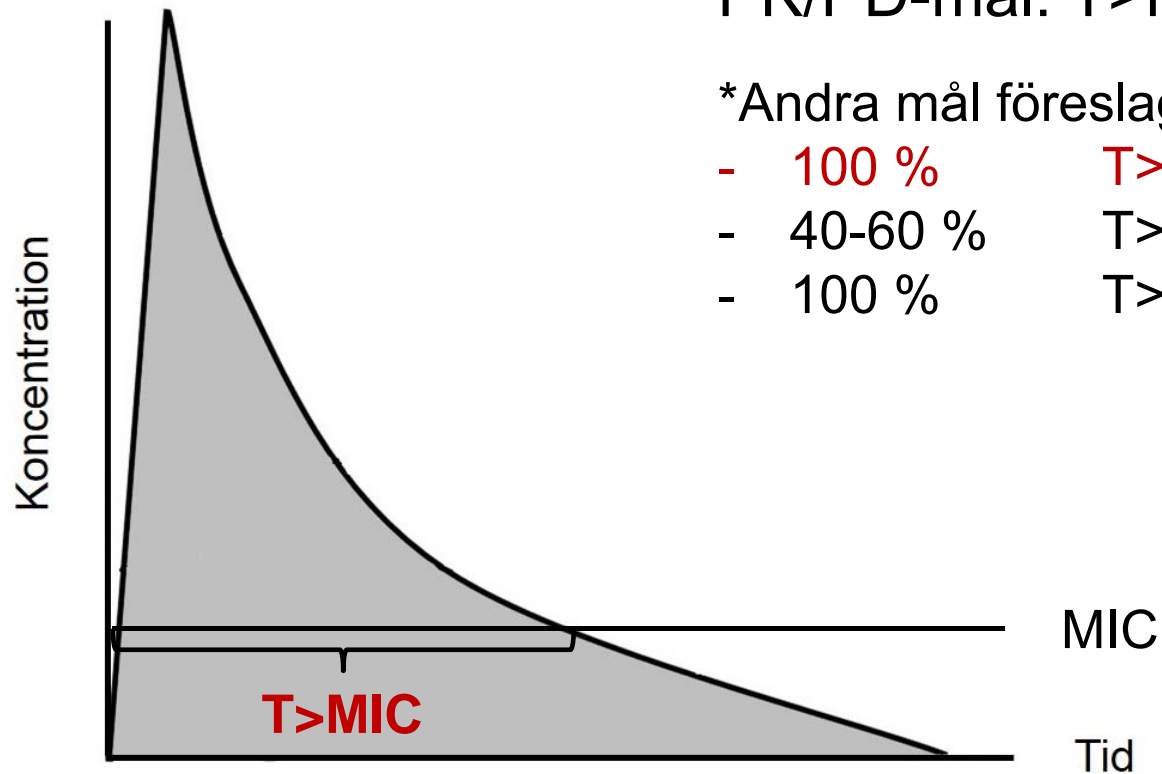
PK/PD - betalaktamantibiotika

Tidsberoende antibiotika

PK/PD-mål: $T > MIC \geq 40-60\%$ *

*Andra mål föreslagits för svårt sjuka

- 100 % $T > MIC$
- 40-60 % $T > 4xMIC$
- 100 % $T > 4xMIC$

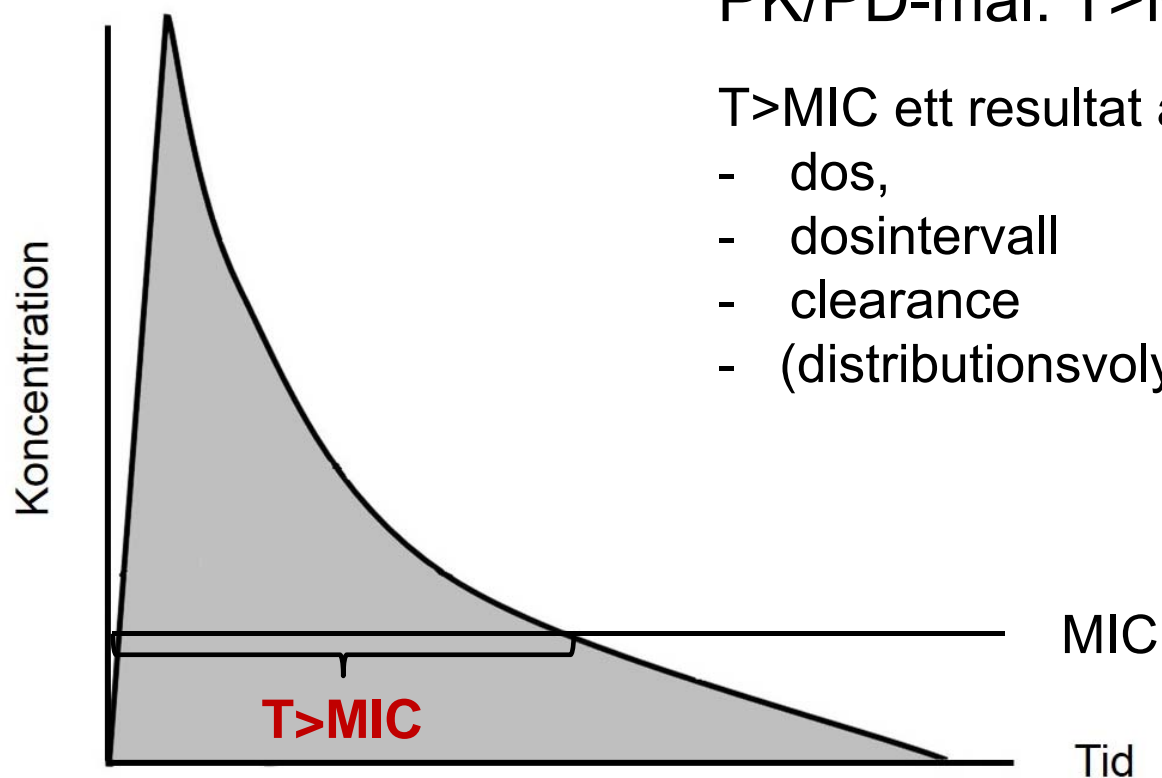
PK/PD - betalaktamantibiotika

Tidsberoende antibiotika

PK/PD-mål: $T > MIC \geq 40-60 \%^*$

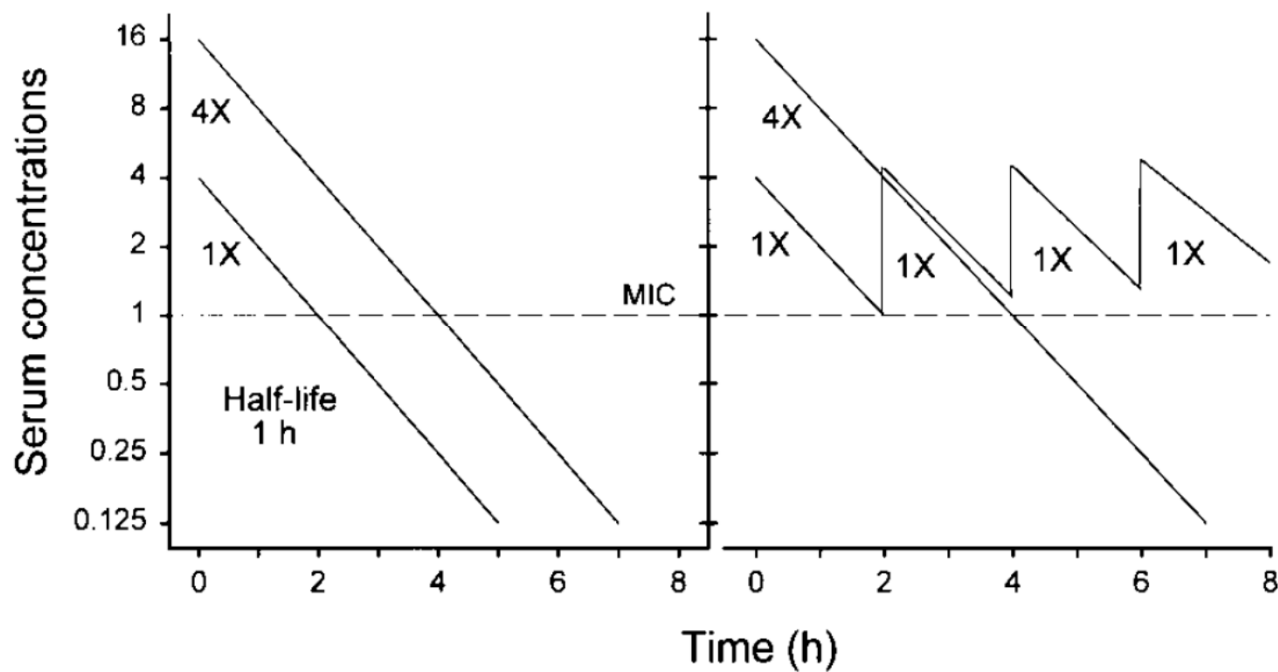
$T > MIC$ ett resultat av

- dos,
- dosintervall
- clearance
- (distributionsvolym)

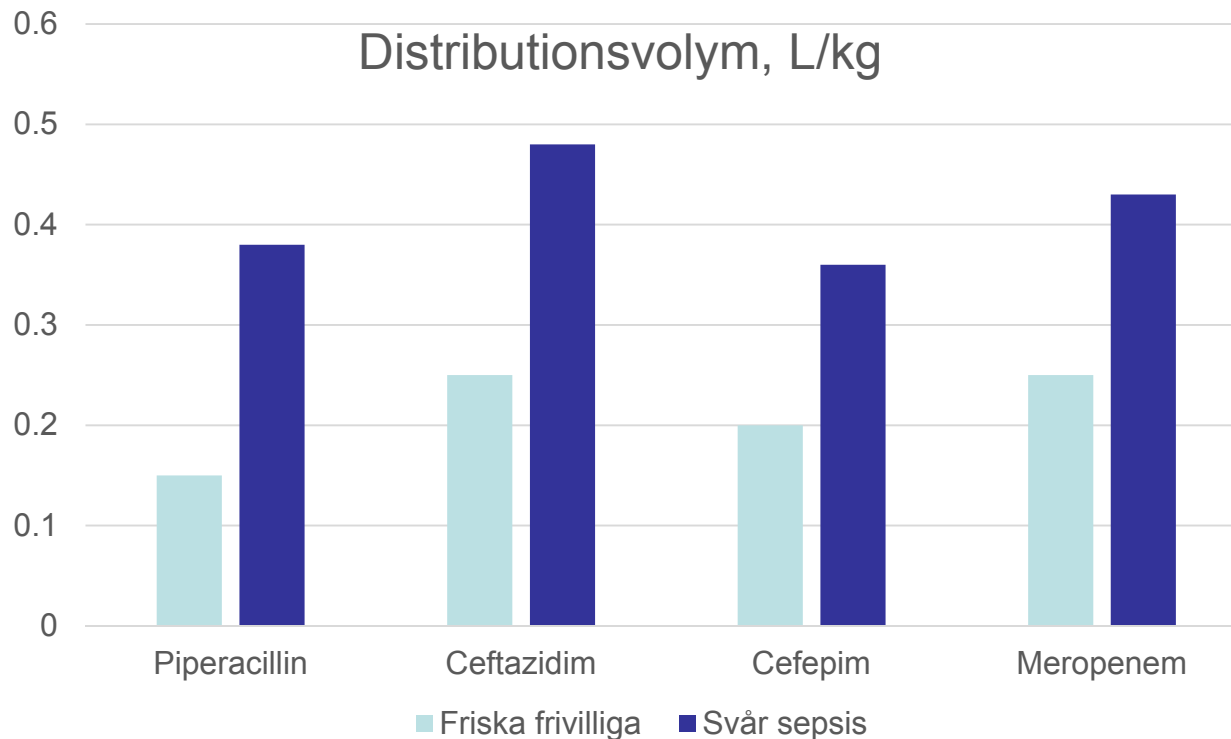
PK/PD - betalaktamantibiotika

samma dygnsdos delat på flera doser → längre T>MIC

Optimal dosregim - betalaktamantibiotika

80 pt svår sepsis/septisk chock

Taccone et al. Crit Care 2010

PK/PD - betalaktamantibiotika

IVA-pt:

- ofta större distributionsvolym
- viktigt nå optimalt $T > MIC$ redan vid första dosen

→ **Laddningsdos!**

Infektionsläkarföreningens vårdprogram svår sepsis/septisk chock (2015):

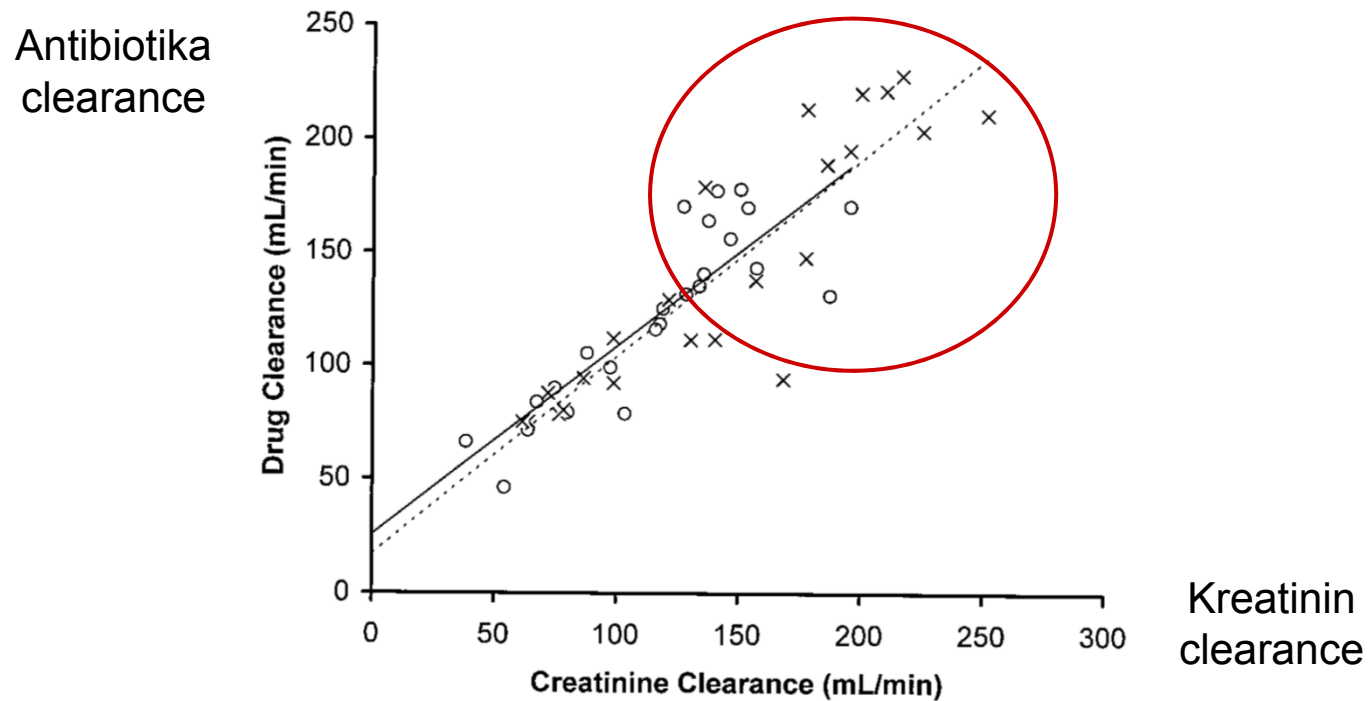
För betalaktamantibiotika rekommenderar programgruppens att man ger en extra dos några timmar efter den första dosen.

Laddningsdos - ska INTE reduceras vid AKI/RRT!

Augmented renal clearance

20 sepsis-pt IVA, normalt P-Kreatinin, Cefepim/Cefiprome

- 34% Kreatininclearance > 144 ml/min

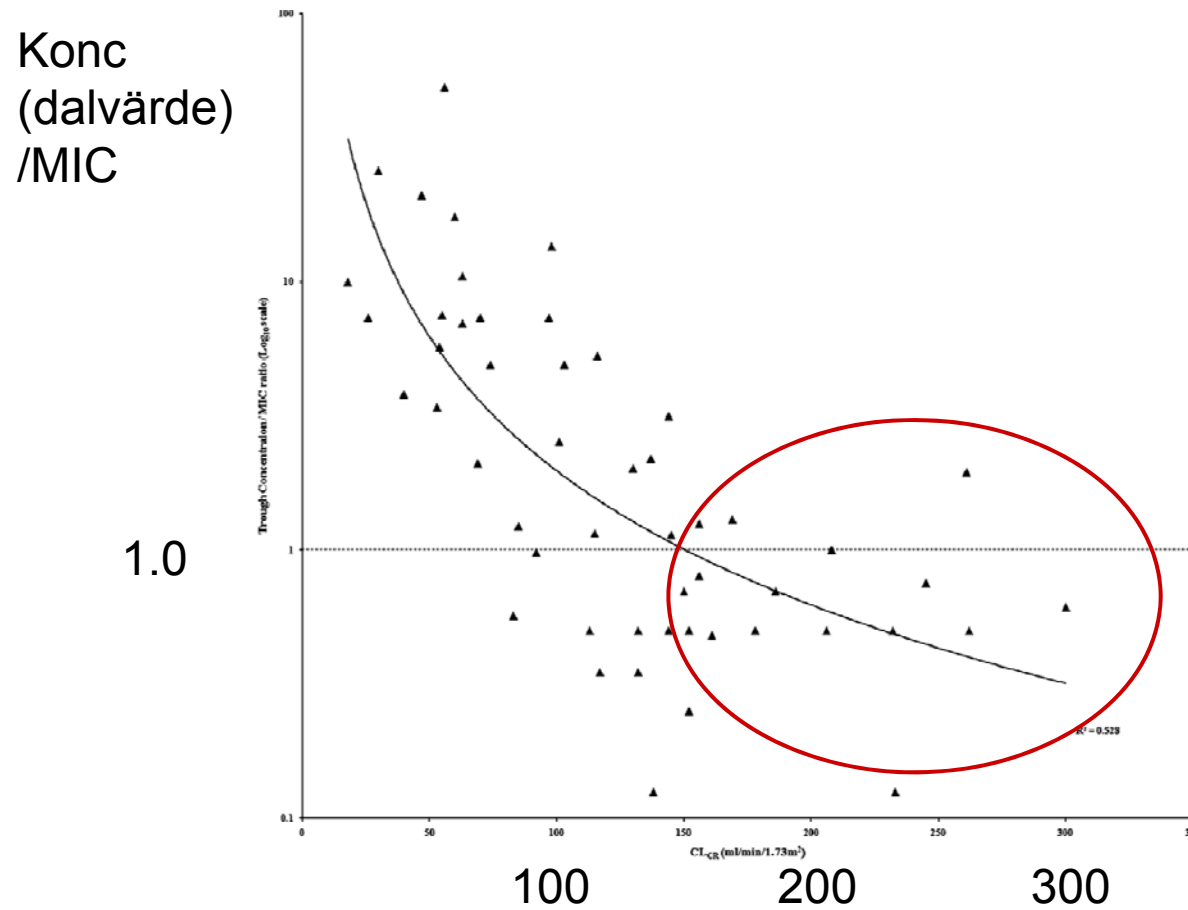
Lipman et al. Antimicrobial Ag Chemother 1999

Lipman et al. Int Care Med 2001

Lipman et al. Anesth Analg 2003

Augmented renal clearance

48 IVA-pt, betalaktambeh, konc vs. kreatininclearance

Krea-Cl
ml/min/1.73 m²

Udy et al. Chest 2012

Betalaktamantibiotika - sammanfattning

Tidsberoende PK/PD (% T>MIC)

Hellre fler små än få stora doser

Renal elimination

Relativt atoxiska

Oftast låg proteinbindningsgrad, hög CRRT-clearance

Laddningsdos! (samma vid AKI/RRT)

Risk för underdosering

Överväg kontroll av dalkoncentration

Meropenem, Piperacillin vid CRRT

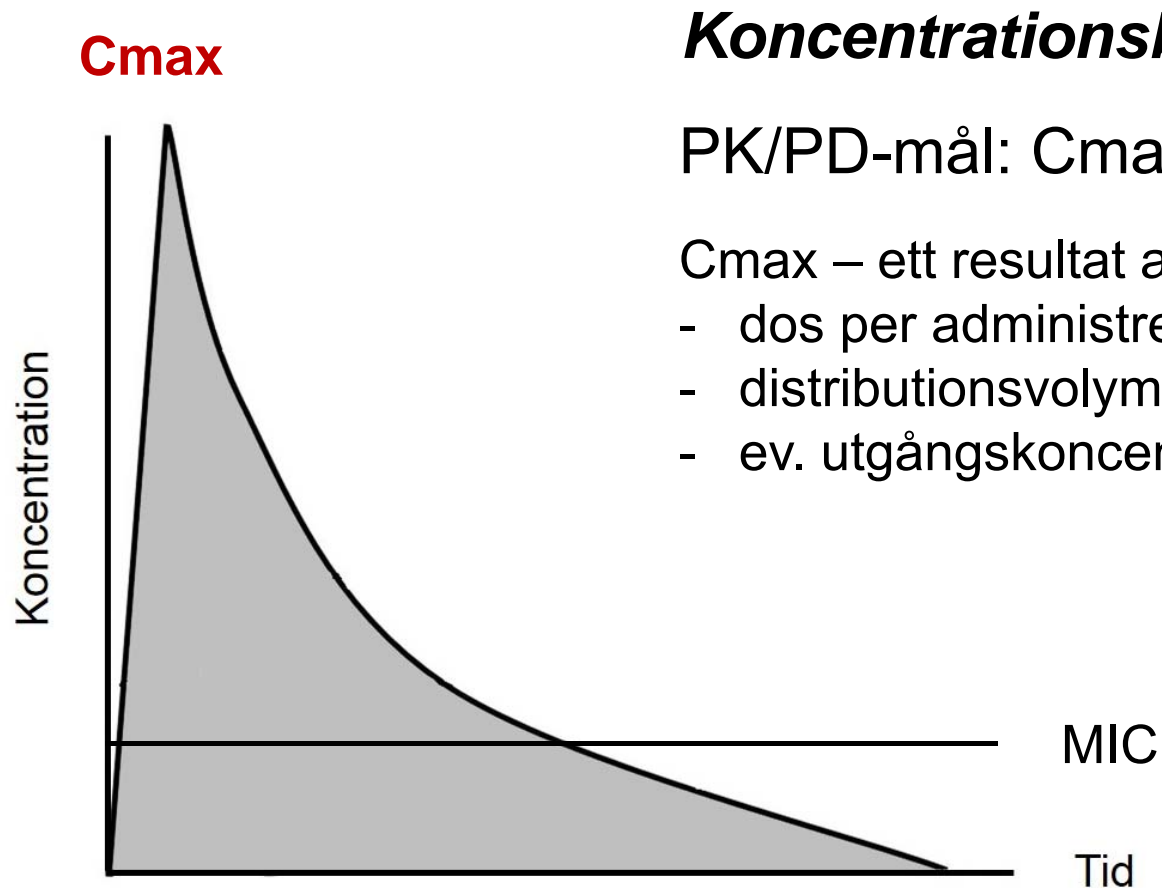
Meropenem

Laddningsdos	1 g extra 4 h efter dos 1 eller 2 g första dosen
Fortsatt behandling	1 g x 3
Dalvärde	> 2

Pipercillin

Laddningsdos	4 g extra 4 h efter dos 1
Fortsatt behandling	4 g x 3 (4 g x2)
Dalvärde	> 11.5 (8 om fri koncentration)

PK/PD - aminoglykosider

Koncentrationsberoende antibiotika

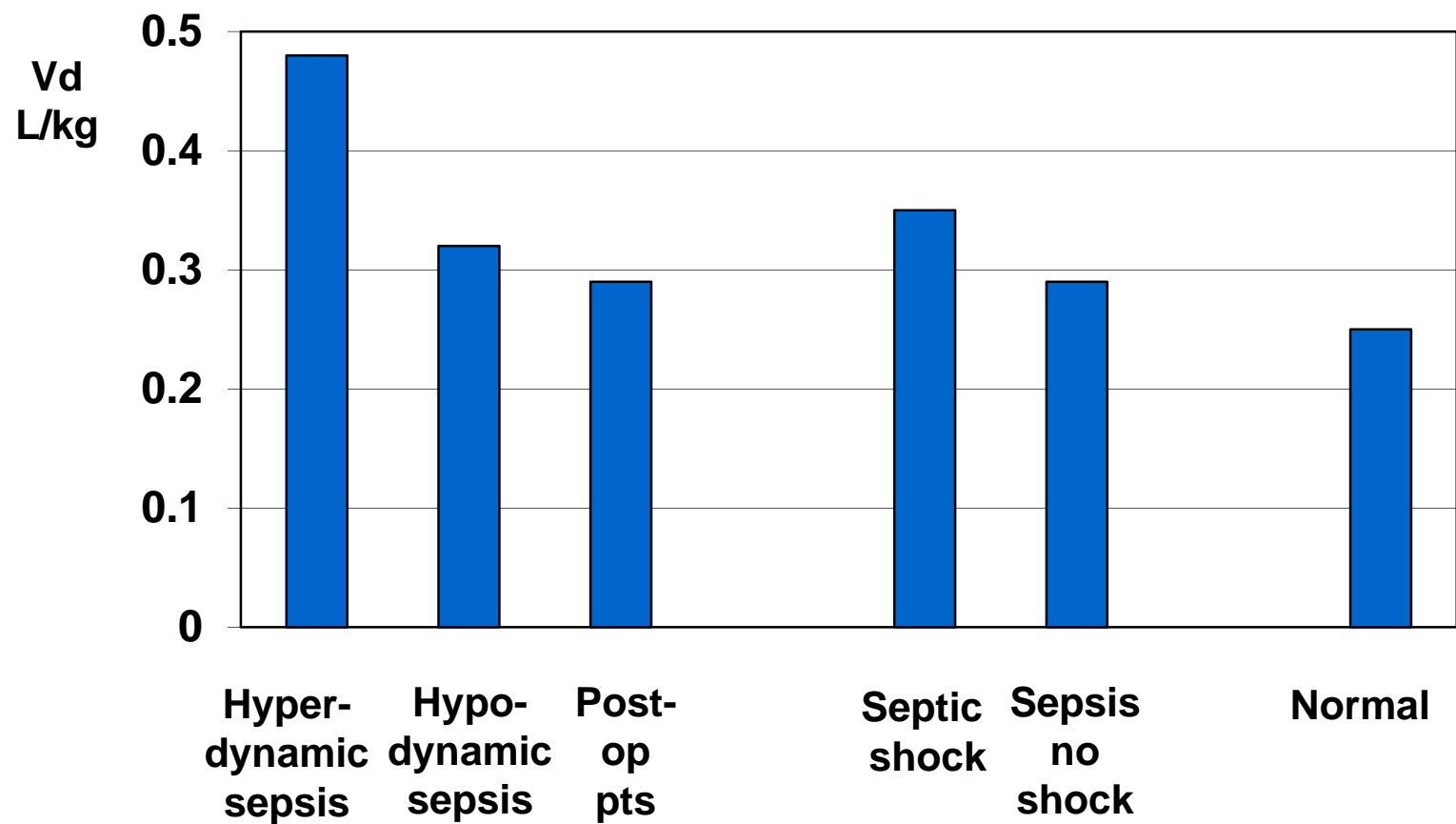
PK/PD-mål: $C_{max} \geq 8-10 \times MIC$

C_{max} – ett resultat av

- dos per administreringstillfälle
- distributionsvolym
- ev. utgångskoncentration

Optimal doseregim - Aminoglykosider

Distributionsvolym för aminoglykosider hos IVA-pt

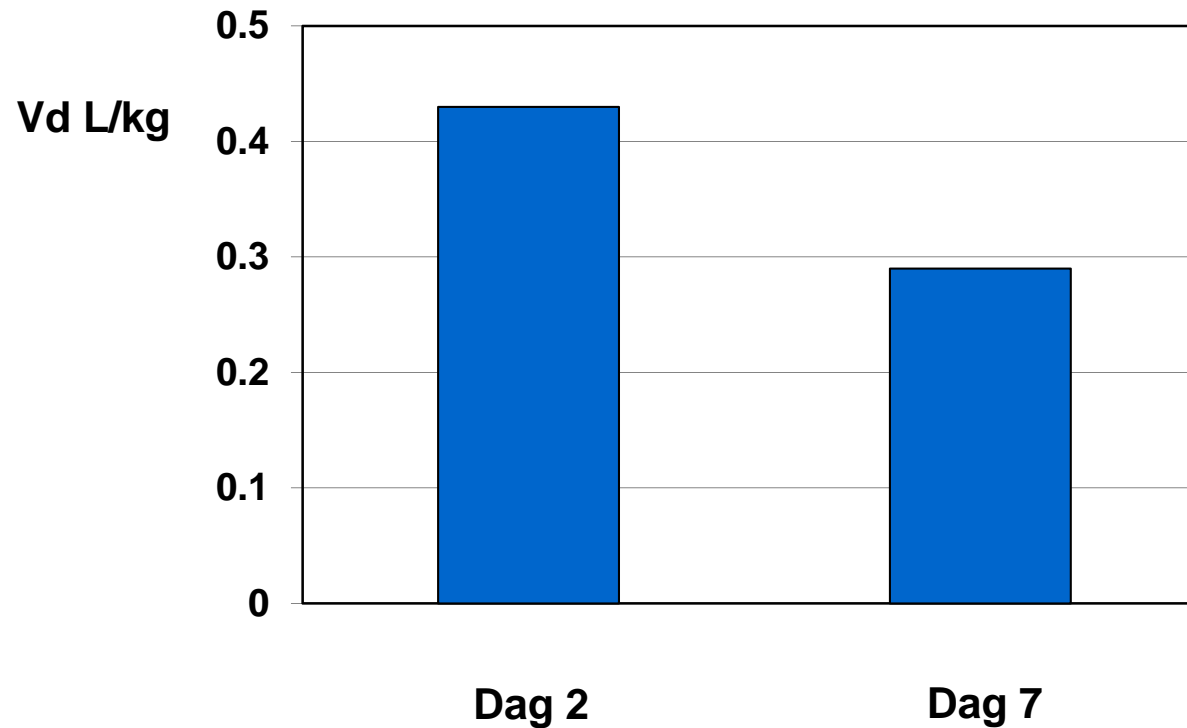
Tang 1999

Buijk 2002

Hansen 2001

Optimal dosregim - Aminoglykosider

IVA-patienter, distributionsvolym för gentamicin

Aminoglykosider – AKI, RRT

Antibiotika	gentamycin (gensumycin) tobramycin (Nebcina)	amikacin (Biklin)
Laddningsdos	5-7 mg/kg*	20-30 mg/kg*
Upprepad dos	4.5-6 mg/kg	20-25 mg/kg

Ge upprepad dos när S-konc (dalvärde) ≤ 2 respektive 5 mg/L.

*Den högsta dosen avser patient med septisk chock.

Aminoglykosider – sammanfattning

Koncentrationsberoende PK/PD (C_{max}/MIC)

Mål högt C-max vid varje administrering

Renal elimination

Nefrotoxiskt (relaterar ffa till dalkoncentration)

Ototoxiskt

Samma dos men förlängt dosintervall vid nedsatt njurfunktion/RRT

(motsatta rekommendationer vanliga i litteraturen)

Proteinbindning < 5%, god elimination vid CRRT

Dosera efter dalkoncentration

HD: Föreslagits dos ngn timme före dialys (inte efter), *Veinstein 2013*

(motsatta rekommendationer vanliga i litteraturen)

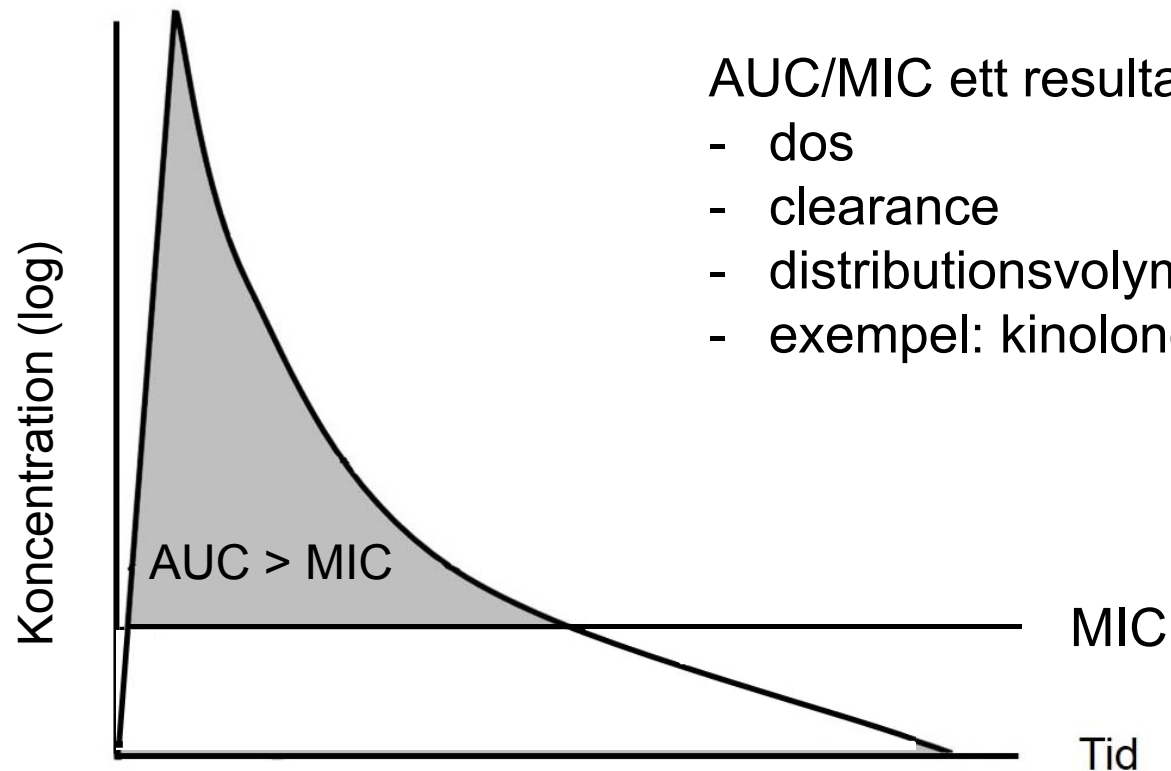
Koncentrations- och tidsberoende antibiotika

PK/PD-mål: AUC/MIC

- varierande målvärde

AUC/MIC ett resultat av

- dos
- clearance
- distributionsvolym
- exempel: kinoloner

AUC = Area Under Curve

Koncentrations- och tidsberoende antibiotika

Fluorokinoloner

Ciprofloxacin (Ciproxin)	dosreduktion vid AKI/RRT
Levofloxacin (Tavanic)	dosreduktion vid AKI/RRT
Moxifloxacin (Avelox)	ej renal elimination

AUC/24 h relaterar framför allt till dygnsdos

	renal elimination hos friska frivilliga
Ciprofloxacin	71 %
Levofloxacin	80 %
Moxifloxacin	20 %

Vankomycin

Tids- och koncentrationsberoende PK/PD

Stor molekyl, 1450 Da, proteinbindning ~ 55%

Exklusiv renal elimination

= stark korrelation med njurfunktion/RRT-dos

Laddningsdos 30 mg/kg, max 2 g (aktuell vikt)

Ofta 1 g x 2 vid CCRT

Dosera mha koncentrationsbestämningar

mål 15-20 vid intermittent dosering (dalvärde)

mål 20-25 vid kontinuerlig infusion (få data)

ökad risk för njurpåverkan om konc > 28

Flukonazol

---

306 Da, proteinbindning 12%

Njurfriska 80 % renal elimination, renal clearance 15-19 ml//min

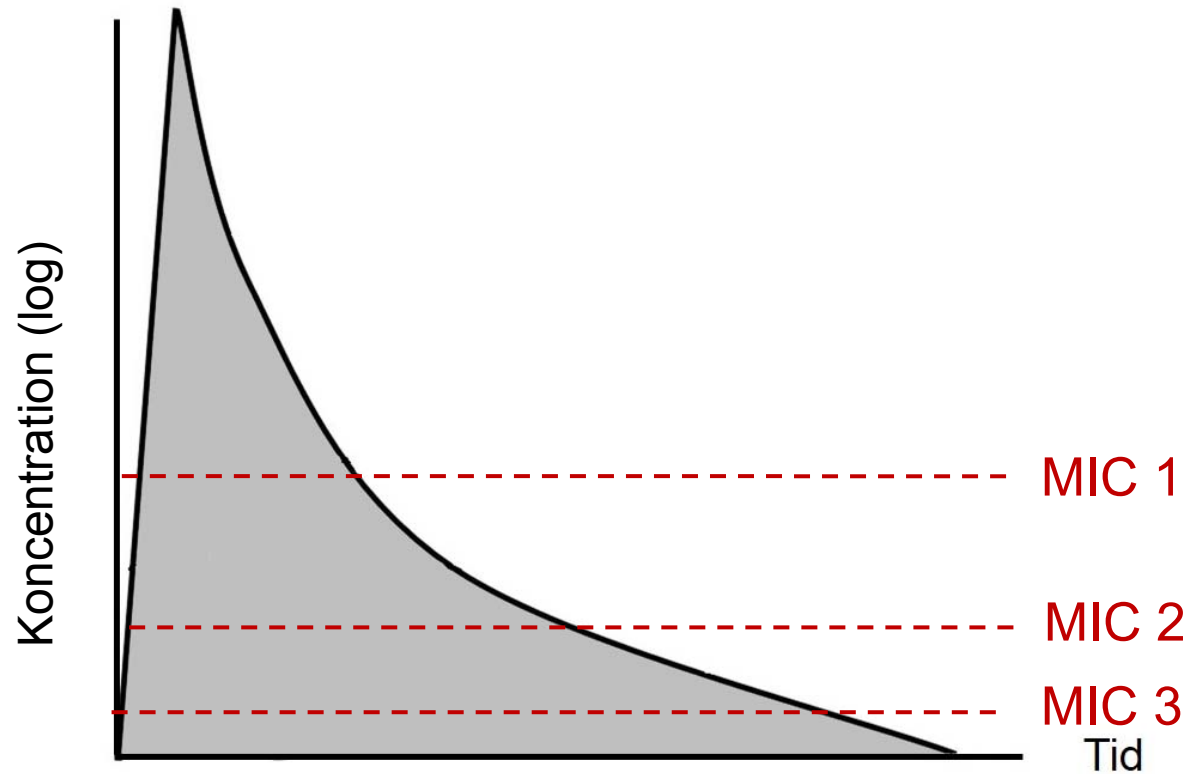
CRRT: Clearance > njurfiska frivilliga

Dos vid CRRT: 800 mg x 1

Yagasaki et al. Int Care Med 2001
Bergner et al. Nephrol Dial Trans 2006

Antibiotika – MIC & PK/PD

Alla PK/PD-mål är MIC-beroende

Antibiotika – MIC & PK/PD, okänd koncentration

Större differens mellan MIC och brytpunkt =
minskad risk att inte nå PK/PD-målet vid standarddosering

Ex: Pseudomonas aeruginosa

Antibiotika	SIR	MIC	Brytpunkt
Imipenem	S	4	4
Meropenem	S	2	2
Ceftazidim	S	4	8
Pip-Taz	S	4	16

Antibiotikadosering på IVA - CRRT

Vid njursvikt/dialys är det viktigt att inte ge för mycket antibiotika!

Antibiotikadosering på IVA - CRRT

~~Vid njursvikt/dialys är det viktigt att inte ge för mycket antibiotika!~~

Vid njursvikt/dialys är det viktigt att inte ge för lite antibiotika!

Antibiotikadosering på IVA - CRRT

~~Vid njursvikt/dialys är det viktigt att inte ge för mycket antibiotika!~~

Vid njursvikt/dialys är det viktigt att inte ge för lite antibiotika!

Äldre dosrekommendationer ofta = underdosering

Antibiotikadosering på IVA - Sammanfattning

På IVA ska vi använda så lite antibiotika som möjligt!

Antibiotikadosering på IVA - Sammanfattning

~~På IVA ska vi använda så lite antibiotika som möjligt!~~

På IVA ska vi använda antibiotika så sällan som möjligt!

Antibiotikadosering på IVA - Sammanfattning

IVA-patienter

- Farmakokinetik $\neq$ friska eller mindre svårt sjuka patienter
- Ökad distributionsvolym för vattenlösliga antibiotika
  - Risk för underdosering (särskilt för första dosen)
- Ibland ökat renalt clearance
  - Markör för kortare $T > MIC$,
  - Risk för underdosering
- Standarddoser
  - När ofta inte önskade PK/PD-mål

Antibiotikadosering på IVA - Sammanfattning

Strategier för optimal behandling

- Laddningsdos
- Högre doser (?)
- Alternativa dosregimer
- MIC-bestämning
- S-Konc för antibiotika
- Krea-Cl

Ökat underlag för
val av dosregim

Doserna då?

Doserrekommendationer

	Normal njurfunktion			CRRT			Intermittent HD (a)	
	Laddnings-dos	Standard-dos	Svår infektion	Standard-dos	Svår infektion	Standard-dos	Svår infektion	
Betalaktamantibiotika								
Bensylpenicillin	(b)	1-3g x 3-4	3g x 3-4	1-3g x 3-4	3g x 3-4	1g x 3	2g x 3	

	Laddnings-dos	Normal njurfunktion		CRRT		Intermittent HD (a)	
		Standard-dos	Svår infektion	Standard-dos	Svår infektion	Standard-dos	Svår infektion
Betalaktamantibiotika							
Bensylpenicillin	(b)	1-3g x 3-4	3g x 3-4	1-3g x 3-4	3g x 3-4	1g x 3	2g x 3

Författare: Johan Petersson, överläkare ANOPIVA-kliniken
 Karolinska Universitetssjukhuset Solna, Britt-Marie Eriksson
 och
 Aka
 Stoc

Ofta, få, små och ibland föråldrade studier
 - dosförslagen måste tillämpas med omdöme

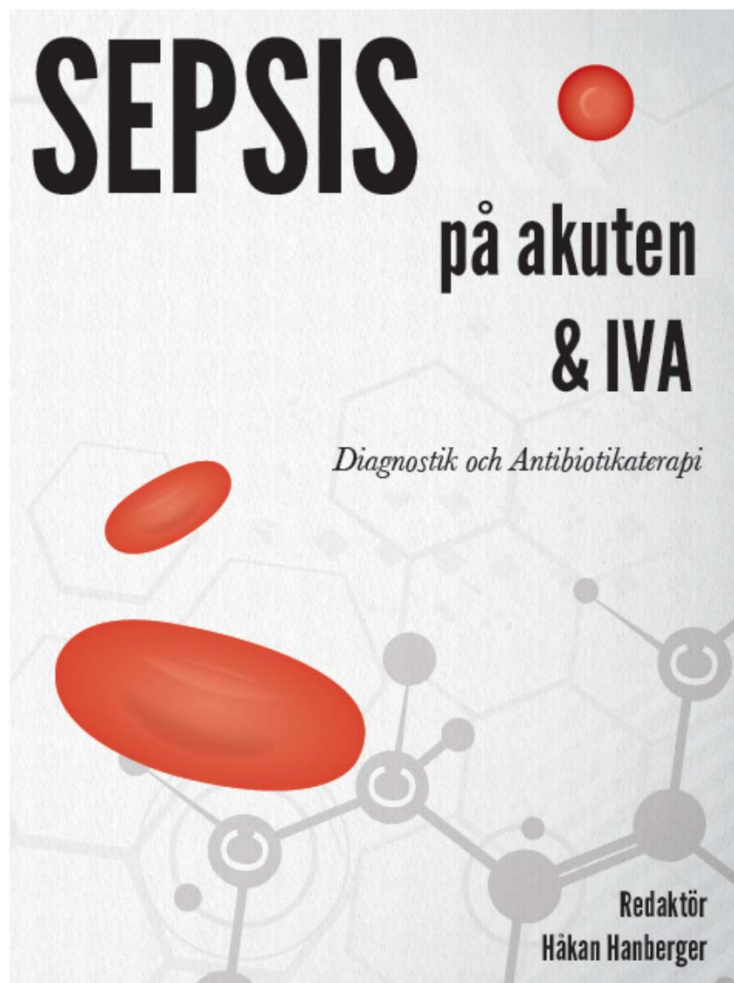
antibiotikafrågor **RAF**

Tobramycin	0.3g x 4	0.3g x 3	0.3g x 3
Gentamicin	4/0.5g x 1	4/0.5g x 3	4/0.5g x 2
Fluorocytosin	2-3g x 3	2g x 3	2g x 2
Glycyfloxacin	2g x 3	2g x 2	2g x 1
Amikacin	2g x 1	2g x 1	2g x 1
	1g x 2		
	0.5g x 2		
	0.5g x 2		
	50/70 mg x 1 (a)		
	3-5 mg/kg x 1		
	0.5g x 1		

www.sls.se/raf

Kommer att uppdateras inom kort

Doserna då?

Dosering av antibiotika och antimykotiska läkemedel vid nedsatt njurfunktion och njurersättningsterapi (dialys)

Johan Petersson, Christian Giske och Erik Eliasson

Antibiotika	Första dos	Normaldos	Nedsatt njurfunktion (a)	CRRT	HD
Penicilliner					
Ampicillin	3g	3g x 4	40-60	3g x 3	3g x 2
			70 x 2-4		
Beta-laktamer					
Clavamsamer (Ticam)	3g	3g x 4	70 x 1	40-60	20-4
			0,5 g x 4	0,5 g x 4	0,5 rek. (4)
Fluorokvinalon					
Levofloxacin (Teva)	500 mg	400 mg x 2	40-60	400 mg x 2	300-400 mg x 2
			200-400 mg x 2	200-400 mg x 1	400 mg x 2
Trimetoprim-sulfametoxazol					
Trimetoprim-sulfametoxazol (Teva)	16-80	16-80 mg/kg	70-80	40-60	<30
					1 g x 1
					1 g var 12 h
Antimykotika					
Fluconazol (Teva)	400-800	400 mg x 1	400	400	400 mg
					400 mg x 1, 200 mg x 2
Isitraconazol (Teva)	200 mg	200 mg x 1	200 mg x 1	200 mg x 1	200 mg x 1
Voriconazol (Teva)	6 mg/kg	6 mg/kg x 1	6 mg/kg x 1	6 mg/kg x 1	6 mg/kg x 1
					6 mg/kg x 1
Antibiotika					
Amikacin (Teva)	15 mg/kg	15 mg/kg x 1	15 mg/kg x 1	15 mg/kg x 1	15 mg/kg x 1
					15 mg/kg x 1
Chloramfenicol (Teva)	250 mg	250 mg x 1	250 mg x 1	250 mg x 1	250 mg x 1
					250 mg x 1
Clindamycin (Teva)	300 mg	300 mg x 1	300 mg x 1	300 mg x 1	300 mg x 1
					300 mg x 1
Linezolid (Teva)	600 mg	600 mg x 1	600 mg x 1	600 mg x 1	600 mg x 1
					600 mg x 1
Meropenem (Teva)	500 mg	500 mg x 1	500 mg x 1	500 mg x 1	500 mg x 1
					500 mg x 1
Mertensin (Teva)	100 mg	100 mg x 1	100 mg x 1	100 mg x 1	100 mg x 1
					100 mg x 1
Netilmicin (Teva)	100 mg	100 mg x 1	100 mg x 1	100 mg x 1	100 mg x 1
					100 mg x 1
Polymyxin B (Teva)	4 mg/kg	4 mg/kg x 1	4 mg/kg x 1	4 mg/kg x 1	4 mg/kg x 1
					4 mg/kg x 1
Vancomycin (Teva)	15 mg/kg	15 mg/kg x 1	15 mg/kg x 1	15 mg/kg x 1	15 mg/kg x 1
					15 mg/kg x 1

pdf från johan.petersson@karolinska.se

Doserna då?

Ny upplaga ute nu!

Vårdprogram

Svår sepsis och septisk chock

-

tidig identifiering och initial handläggning

Reviderat oktober 2015

För Svenska Infektionsläkarföreningen

Tabell 2

Antibiotika vid svår sepsis och septisk chock. Alla doser avser intravenös behandling. Första dosen ges oberoende av njurfunktion – beror på uppskattad distributionsvolym. Dosen skall sedan anpassas efter vikt, ålder, njurfunktion och ibland leverfunktion.

Generiskt namn	Rekommenderad dosering vid svår sepsis/septisk chock	Initial dos vid septisk chock
Penicilliner		
Bensylpenicillin	3g x 4	En extra dos ges efter halva dosintervall mellan första och andra dosen
Isoxazolylpenicillin	2g x 4	
Ampicillin	2g x 4 (meningit 3g x 4)	
Piperacillin-tazobactam	4g x 4	
Cefalosporiner		
Cefuroxim	1,5g x 3	
Cefotaxim	2g x 3 (meningit 3g x 4)	
Ceftazidim	2g x 2-3	
Karbapenemer		
Imipenem-cilastatin	1g x 3-4	
Meropenem	1g x 3-4 (meningit 2g x 3)	
Trimetoprim-sulfametoxazol	10ml x 2	
Makrolid		
Erytromycin	1g x 3	
Azitromycin	0,5g x 1	
Klindamycin	0,6g x 3	
Vancomycin	15-20 mg/kgx2-3	25-30 mg/kg
Linezolid	0,6g x 2	
Kinoloner		
Ciprofloxacin	0,4g x 3	
Levofloxacin	0,5g x 2	
Moxifloxacin	0,4g x 2	
Aminoglykosider		
Gentamicin	4,5-6 mg/kg x 1	(5)-7 mg/kg*
Tobramycin	4,5-6 mg/kg x 1	(5)-7 mg/kg*
Amikacin	15-30 mg/kg x 1	30 mg/kg
Metronidazol	1,5g x 1 d 1, sen 1g x 1	

*vid akut njursvikt rek bolusdos 3-5 mg/kgx1, start av CRRT och koncentrationsbestämningar för fortsatt dosering (Petejova 2012).

www.infektion.net

Tack för mig

Frågor?